

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

Καλλιθέα, 05/03/2024

Αριθμός απόφασης: 555

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α2**

Ταχ. Δ/ση : Αριστογείτονος 19
Ταχ. Κώδικας : 176 71 – Καλλιθέα
Τηλέφωνο : 213 1604536

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις :

α. Του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν.4987/2022, ΦΕΚ Α' 206/04-11-2022), εφεξής Κ.Φ.Δ..

β. Του άρθρου 10 της Δ. ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 Απόφασης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. (ΦΕΚ Β' 4738/26.10.2020) με θέμα «*Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)*».

γ. Της ΠΟΛ 1064/28.04.2017 Απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΦΕΚ Β' 1440/27-04-2014).

δ. Τη με αριθμό Α.1165/22.11.2022 απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ).

2. Την ΠΟΛ 1069/4.3.2014 Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

3. Την υπ' αριθ. ΔΕΔ 1126366 ΕΞ 2016/30.08.2016 (ΦΕΚ 2759/ τ. Β'/ 01.09.2016) Απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών.

4. Τη με ημερομηνία και με αριθμό πρωτοκόλλου ενδικοφανή προσφυγή της, κατά της με αριθμό ειδοποίησης Πράξης Εκτιμώμενου Προσδιορισμού Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (άρθρ. 33 Κ.Φ.Δ.), φορολογικού έτους 2018, με υπόχρεο τον πατέρα της, καθώς και τα προσκομιζόμενα με αυτή σχετικά έγγραφα.

5. Τη με αριθμό ειδοποίησης Πράξη Εκτιμώμενου Προσδιορισμού Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (άρθρ. 33 Κ.Φ.Δ.), φορολογικού έτους 2018.

6. Την έκθεση αιτιολογημένων απόψεων του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Χολαργού.

7. Την εισήγηση της ορισθείσας υπαλλήλου του Τμήματος Α2, όπως αποτυπώνεται στο σχέδιο της απόφασης.

Επί της από και με αριθμό πρωτοκόλλου ενδικοφανούς προσφυγής της, η οποία κατατέθηκε εμπρόθεσμα, και μετά τη μελέτη και την αξιολόγηση όλων των υφιστάμενων στο σχετικό φάκελο εγγράφων και των προβαλλόμενων λόγων της ενδικοφανούς προσφυγής, επαγόμαστε τα ακόλουθα:

Με τη με αριθμό ειδοποίησης Πράξη Εκτιμώμενου Προσδιορισμού Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (άρθρ. 33 Κ.Φ.Δ.), φορολογικού έτους 2018, για εισοδήματα του θανόντος πατέρα της προσφεύγουσας, η οποία κοινοποιήθηκε στην ίδια ως εκπρόσωπό του, προέκυψε ποσό πληρωμής 517,69 ευρώ.

Η ως άνω πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος εκδόθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 33 του Κ.Φ.Δ. και της Απόφασης Α.1178/2021 του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., διότι δεν υποβλήθηκε δήλωση φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018, μολοντί ο από αποβιώσας πατέρας της προσφεύγουσας είχε σχετική υποχρέωση.

Η κοινοποίηση της πράξης έγινε με ανάρτηση στον λογαριασμό της προσφεύγουσας στο taxisnet διότι κατά την ημερομηνία έκδοσης της πράξης η προσφεύγουσα εμφανιζόταν στο μητρώο της Δ.Ο.Υ. ως εγγύτερη συγγενής του θανόντος.

Με την υπό κρίση ενδικοφανή προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης με τον ισχυρισμό ότι είχε αποποιηθεί την κληρονομιά του πατέρα της ήδη από την με τη με αριθμό έκθεση αποποίησης κληρονομιάς του Ειρηνοδικείου Χαλανδρίου.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33 «Εκτιμώμενος προσδιορισμός φόρου» του Κ.Φ.Δ., ορίζεται ότι:

«Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος, παρά την υποχρέωσή του να υποβάλει φορολογική δήλωση, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, δεν την υποβάλει, η Φορολογική Διοίκηση δύναται να εκδώσει πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου, ορίζοντας τη φορολογητέα ύλη, με βάση κάθε στοιχείο και πληροφορία που έχει στη διάθεσή της και αφορούν ιδίως το επίπεδο διαβίωσης του φορολογούμενου, την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητάς του ή ομοειδείς επιχειρηματικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες. Ο Διοικητής δύναται να εκδίδει απόφαση σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού της κατ' εκτίμηση φορολογητέας ύλης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Εάν, μετά την έκδοση της πράξης αυτής, ο φορολογούμενος υποβάλει φορολογική δήλωση, η πράξη αυτή παύει να ισχύει αυτοδικαίως.»

Επειδή, σύμφωνα με την Απόφαση Α.1178/2021 με θέμα: «Έκδοση πράξεων εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, τέλους επιτηδεύματος και φόρου πολυτελούς διαβίωσης για τα φορολογικά έτη 2015 και επόμενα» του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι:

«Άρθρο 1

Προϋποθέσεις έκδοσης πράξεων εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος

Για τα φορολογικά έτη 2015 και επόμενα στις περιπτώσεις που φορολογούμενοι, φυσικά πρόσωπα, παρά την υποχρέωσή τους να υποβάλουν δήλωση φόρου εισοδήματος σύμφωνα με

τις διατάξεις των άρθρων 3 και 67 του ν. 4172/2013 (εφεξής ΚΦΕ), δεν την υπέβαλαν, εκδίδεται πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων με την προϋπόθεση ότι από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Φορολογική Διοίκηση προκύπτει:

- α) φορολογητέα ύλη για τον κατ' εκτίμηση προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης και
- β) ποσό φόρου προς βεβαίωση για τον φορολογούμενο που υπερβαίνει το ποσό των τριάντα (30) ευρώ.

Με την ίδια πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού υπολογίζεται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν. 3986/2011 ή του άρθρου 43Α του ΚΦΕ, το τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 και ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης (άρθρο 44 του ν. 4111/2013) στα φυσικά πρόσωπα, κατά περίπτωση.

Σε περίπτωση εγγάμων ή μερών συμφώνου συμβίωσης δύναται να εκδίδεται πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου και για τους δύο συζύγους/μέρη συμφώνου συμβίωσης, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται η έγγαμη σχέση ή το Σύμφωνο Συμβίωσης μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού του φόρου.

Άρθρο 2

Στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του εισοδήματος κατά την έκδοση πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος

Η πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εκδίδεται για εισόδημα που προκύπτει με βάση τα στοιχεία που λαμβάνονται από:

- α) τα ηλεκτρονικά αρχεία βεβαιώσεων αποδοχών ή συντάξεων, αμοιβών από επιχειρηματική δραστηριότητα και εισοδημάτων από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα για τα φορολογικά έτη 2015 και επόμενα,

- β) διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν λοιπά εισοδήματα και αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης ή απόκτησης περιουσιακών στοιχείων των άρθρων 31 και 32 του ΚΦΕ, τα οποία αποστέλλονται ετησίως δυνάμει της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1033/2014 απόφασης ή περιλαμβάνονται στην τελευταία προ του έτους για το οποίο εκδίδεται πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου, υποβληθείσα δήλωση φόρου εισοδήματος και στην περιουσιακή κατάσταση του εκάστοτε έτους, όπως αυτή προκύπτει από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Περιουσιολογίου της Α.Α.Δ.Ε. ή

- γ) ηλεκτρονική βάση δεδομένων, που είναι διαθέσιμη στην Α.Α.Δ.Ε. και δύνανται να αφορούν την άσκηση επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς επίσης και από στοιχεία που λήφθηκαν στο πλαίσιο της ανταλλαγής πληροφοριών για την εφαρμογή της διεθνούς διοικητικής συνεργασίας στο πεδίο της άμεσης φορολογίας ή
- δ) εν γένει κάθε διαθέσιμη πληροφορία από τρίτους που λαμβάνει η Φορολογική Διοίκηση, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4174/2013 (εφεξής ΚΦΔ), η οποία εξυπηρετεί την ανάγκη διασταύρωσης των δηλούμενων εισοδημάτων, των παρακρατούμενων φόρων ή των δαπανών.

Άρθρο 3

Τύπος και περιεχόμενο πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος

Ο τύπος και το περιεχόμενο της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου έχει ως το συνημμένο υπόδειγμα, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας και στο οποίο θα αποτυπώνονται το εκάστοτε φορολογικό έτος αναφοράς και οι κωδικοί του εντύπου Ε1 του ιδίου φορολογικού έτους, οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης. Στην εκδοθείσα πράξη προσδιορισμού φόρου αναφέρεται ότι η

Φορολογική Διοίκηση προέβη στον εκτιμώμενο προσδιορισμό φόρου λόγω μη υποβολής δήλωσης του φορολογούμενου μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού του φόρου. Επίσης, αναγράφονται τα στοιχεία εκείνα που έλαβε υπόψη της μέχρι την ως άνω ημερομηνία για τον κατ' εκτίμηση προσδιορισμό της φορολογικής του υποχρέωσης. Τα στοιχεία αυτά δύνανται να αναφέρονται και σε ξεχωριστό φύλλο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της πράξης του εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου.
[...]

Άρθρο 7

Ακύρωση/τροποποίηση αμφισβήτηση της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος

1. Σε περίπτωση πρόδηλης έλλειψης φορολογικής υποχρέωσης, αριθμητικού ή υπολογιστικού λάθους, η πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου δύναται να ακυρωθεί ή να τροποποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63B του ΚΦΔ.
2. Κατά της πράξης εκτιμώμενου προσδιορισμού του φόρου ο φορολογούμενος έχει τη δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 ΚΦΔ.
[...]

Επειδή σύμφωνα με το **άρθρο 2** της Απόφασης ΠΟΛ.1064/28-04-2017 με θέμα: «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 63 του ν. 4174/2013 (Ειδική Διοικητική Διαδικασία – Ενδικοφανής προσφυγή), καθορισμός λεπτομερειών για τη λειτουργία της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), την εφαρμοστέα διαδικασία και τον τρόπο έκδοσης των αποφάσεων αυτής και ρύθμιση ζητημάτων καταβολής και αναστολής καταβολής του οφειλόμενου ποσού σε περίπτωση άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής» του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. προβλέπεται ότι:

Άρθρο 2

Προθεσμία, περιεχόμενο και διαδικασία άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής

[...]

4. Ειδικότερα, η ενδικοφανής προσφυγή ασκείται, προκειμένου για σχολάζουσα κληρονομιά από τον κηδεμόνα, για επιδικία από τον προσωρινό διαχειριστή, για μεσεγγύηση από το μεσεγγυούχο, για πτωχεύσαντα από το σύνδικο, για ανήλικο από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή τον επίτροπο και επί πλειόνων από τον έναν από αυτούς ή γι' αυτόν που τελεί σε δικαστική συμπαράσταση από το δικαστικό συμπαραστάτη και προκειμένου για θανόντα φορολογούμενο από τους κληρονόμους του και εν γένει από κάθε πρόσωπο του άρθρου 64 παρ. 1 του [Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας](#). Για όλες τις ως άνω περιπτώσεις, υποχρεωτικώς με την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής συνυποβάλλονται και τα νομιμοποιητικά έγγραφα από τα οποία προκύπτουν οι παραπάνω ιδιότητες.
[...]

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 37** «Έκδοση και κοινοποίηση πράξης προσδιορισμού φόρου» του **Κ.Φ.Δ.**, ορίζεται ότι:

«Η κατά τα άρθρα 32, 33, 34 και 35 πράξη προσδιορισμού φόρου υπογράφεται από τον Διοικητή ή άλλον ειδικά οριζόμενο υπάλληλο της Φορολογικής Διοίκησης. Η πράξη προσδιορισμού φόρου περιέχει τις εξής πληροφορίες:

- α) το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία του φορολογούμενου,
- β) τον Α.Φ.Μ. του φορολογούμενου, εφόσον έχει αποδοθεί στον φορολογούμενο,

γ) την ημερομηνία έκδοσης της πράξης,

δ) το είδος της πράξης προσδιορισμού του φόρου και το αντικείμενο στο οποίο αφορά η πράξη,

ε) το ποσό της φορολογικής οφειλής,

στ) την ημερομηνία μέχρι την οποία πρέπει να εξοφληθεί ο φόρος,

ζ) τους λόγους για τους οποίους η Φορολογική Διοίκηση προέβη στον προσδιορισμό φόρου και τον τρόπο με τον οποίο υπολογίστηκε το ποσό του φόρου,

η) τον χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο αμφισβήτησης του προσδιορισμού φόρου,

θ) τυχόν αλληλεγγύως υπεύθυνα πρόσωπα,

ι) λοιπές πληροφορίες.

Η πράξη προσδιορισμού φόρου κοινοποιείται στο πρόσωπο το οποίο αφορά ο προσδιορισμός φόρου. Με την πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου κοινοποιείται ταυτόχρονα και η οικεία έκθεση ελέγχου, εκτός από την περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 34. Ο τύπος των πράξεων προσδιορισμού του φόρου και της έκθεσης ελέγχου καθορίζεται με απόφαση του Διοικητή.»

Επειδή, στο με αριθμό **ΔΕΛ Β 1155355 ΕΞ 2015/27-11-2015** έγγραφο του Β' Τμήματος της Δ/νσης Ελέγχου της ΓΓΔΕ με θέμα «Αναγραφόμενα πρόσωπα στην πράξη διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος αποβιώσαντος», αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

«Με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν.4174/2013 (Κ.Φ.Δ.) ορίζονται οι πληροφορίες και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στις πράξεις προσδιορισμού φόρου καθώς και τα πρόσωπα στα οποία γίνεται η κοινοποίηση τους.

Αν πρόκειται για θανόντα φορολογούμενο η πράξη διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος εκδίδεται στο όνομά του για τα εισοδήματα που απέκτησε μέχρι την ημερομηνία θανάτου του, με παράλληλη αναφορά σ' αυτό ότι εκδίδεται για λογαριασμό των κληρονόμων, οι οποίοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 1885 του Α.Κ., όπου «οι απαιτήσεις και τα χρέη της κληρονομιάς διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων ανάλογα με τη μερίδα του καθενός», είναι τα κατά νόμω υπόχρεα για την πληρωμή του εν λόγω φόρου πρόσωπα.

Τυχόν πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος επ' ονόματι αποβιώσαντος, χωρίς σε αυτές να γίνεται ρητή αναφορά ότι εκδίδονται για λογαριασμό των κληρονόμων προς τους οποίους πρέπει και να κοινοποιηθούν, είναι κατ' αρχήν άκυρες ως εκδοθείσες κατ' ανύπαρκτου προσώπου. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση έκδοσης άκυρων πράξεων προσδιορισμού φόρου, η Δ.Ο.Υ. θα πρέπει να εκδώσει νέες πράξεις στο όνομα του αποθανόντος στις οποίες όμως να γίνεται ρητή αναφορά, ότι εκδίδονται για λογαριασμό των κληρονόμων στους οποίους και θα κοινοποιηθούν.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1885 του Αστικού Κώδικα, ορίζεται ότι:

«Οι απαιτήσεις και τα χρέη, ήτοι οι ενοχικές υποχρεώσεις της κληρονομιάς διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων ανάλογα με την κληρονομική μερίδα του καθενός.

Εις ό,τι αφορά σε υποχρεώσεις του κληρονομουμένου για φόρους, τέλη, δασμούς, εισφορές κλπ., η Διοίκηση μπορεί ακώλυτα να στραφεί κατά των καθολικών του διαδόχων και να αξιώσει την καταβολή τους. Έτσι, σε περίπτωση που η υποχρέωση αυτή πηγάζει από φορολογική ή άλλη υποβληθείσα στη Διοίκηση δήλωση του εκλιπόντος ή των κληρονόμων του, τότε ακολουθείται, άνευ ετέρου, η διαδικασία εκκαθάρισης και είσπραξης της σχετικής φορολογικής ή άλλης χρηματικής υποχρέωσης του θανόντος, αφού προηγηθεί, ασφαλώς, η

κατανομή της επί τη βάσει του άρθρου 1885 Α.Κ., δηλαδή ανάλογα με τη κληρονομική μερίδα κάθε κληρονόμου.»

Επειδή, σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ..... έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα «Έκδοση και κοινοποίηση φύλλων ελέγχου φόρου εισοδήματος θανόντα φορολογουμένου σε περίπτωση αποποίησης της κληρονομιάς» διευκρινίζονται τα εξής:

«Σε απάντηση του εγγράφου σας, το οποίο μας διαβίβασε η Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16), σχετικά με το παραπάνω θέμα, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Με την περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 68 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/1994) ορίζεται ότι, το φύλλο ελέγχου προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος που εκδίδει ο Προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου, αν πρόκειται για θανόντα φορολογούμενο, το φύλλο αυτό εκδίδεται στο όνομά του, για τα εισοδήματα που απέκτησε μέχρι την ημερομηνία του θανάτου του.

2. Επίσης με τις διατάξεις του άρθρου 69 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι, σε περίπτωση θανάτου του φορολογουμένου, η κοινοποίηση του φύλλου ελέγχου γίνεται στους κληρονόμους του.

3. Περαιτέρω, για την περίπτωση αποποιήσεων της κληρονομιάς από τους κληρονόμους του επιχειρηματία, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1813 - 1824 του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με τις οποίες ως κληρονόμοι καλούνται οι κατιόντες του κληρονομούμενου και αν, τέλος, κατά την επαγωγή της κληρονομιάς δεν υπάρχει κληρονόμος κατά το νόμο, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος καλείται το δημόσιο (σχετ. έγγραφό μας).»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1710 του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι:

«Κατά το θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομιά) περιέρχεται από το νόμο ή από διαθήκη σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι).

Η κληρονομική διαδοχή από το νόμο επέρχεται όταν δεν υπάρχει διαθήκη, ή όταν η διαδοχή από διαθήκη ματαιωθεί ολικά ή μερικά.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1711 του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι:

«Κληρονόμος μπορεί να γίνει εκείνος που κατά το χρόνο της επαγωγής βρίσκεται στη ζωή ή έχει τουλάχιστον συλληφθεί. Κληρονόμος μπορεί να γίνει και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση. Χρόνος της επαγωγής είναι ο χρόνος θανάτου του κληρονομούμενου.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1813 του Αστικού Κώδικα, περί της πρώτης τάξης στην εξ αδιαθέτου διαδοχή:

«Ως κληρονόμοι εξ αδιαθέτου στην πρώτη τάξη καλούνται οι κατιόντες του κληρονομούμενου. Ο πλησιέστερος απ' αυτούς αποκλείει τον απώτερο της ίδιας ρίζας. Στην θέση κατιόντος που δεν ζει κατά την επαγωγή υπεισέρχονται οι κατιόντες που μέσω αυτού συνδέονται με συγγένεια με τον κληρονομούμενο (διαδοχή κατά ρίζες). Τα τέκνα κληρονομούν κατ' ισομοιρία.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, περί επιζώντα συζύγου - συντρόφου στην εξ αδιαθέτου διαδοχή:

«Εκείνος από τους συζύγους που επιζεί καλείται, ως κληρονόμος εξ αδιαθέτου, με τους συγγενείς της πρώτης τάξης στο τέταρτο και με τους συγγενείς των άλλων τάξεων στο μισό της κληρονομίας.

Επιπλέον παίρνει ως εξαίρετο, ανεξάρτητα από την τάξη με την οποία καλείται, τα έπιπλα, σκεύη,

ενδύματα και άλλα τέτοια οικιακά αντικείμενα που τα χρησιμοποιούσαν είτε μόνος εκείνος που επιζεί είτε και οι δύο σύζυγοι. Αν όμως υπάρχουν τέκνα του συζύγου που πέθανε, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και αυτών, εφόσον το επιβάλλουν οι ειδικές περιστάσεις για λόγους επιείκειας.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1846 του Αστικού Κώδικα, περί αυτοδίκαιης κτήσης:

«Ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία μόλις γίνει η επαγωγή, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1198.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1847 του Αστικού Κώδικα, περί αποποίησης:

«Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών που

αρχίζει από τότε που έμαθε την επαγωγή και το λόγο της. Στην επαγωγή από διαθήκη η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευση της διαθήκης.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1848 του Αστικού Κώδικα, περί δήλωσης αποποίησης:

«Η αποποίηση γίνεται με δήλωση στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας. Για αποποίηση που γίνεται με αντιπρόσωπο απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Το δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία που του έχει επαχθεί εξ αδιαθέτου.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1849 του Αστικού Κώδικα,:

«Η αποποίηση είναι άκυρη αν ο κληρονόμος έχει ρητά ή σιωπηρά δηλώσει ότι αποδέχεται την κληρονομία. Από τη σύνταξη απογραφής της κληρονομίας και μόνο δεν συνάγεται τέτοια δήλωση.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1850 του Αστικού Κώδικα, περί δήλωσης αποποίησης:

«Η αποποίηση είναι άκυρη, αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομία θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1851 του Αστικού Κώδικα:

«Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι άκυρη, αν έγινε πριν από την επαγωγή ή από πλάνη ως προς το λόγο της επαγωγής. Επίσης είναι άκυρη, αν έγινε υπό αίρεση ή προθεσμία ή για μέρος της κληρονομίας.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1856 του Αστικού Κώδικα, περί των συνεπειών της αποποίησης: «Αν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομία η επαγωγή προς εκείνον που αποποιήθηκε θεωρείται ότι δεν έγινε. Η κληρονομία: επάγεται σ' εκείνον που θα είχε κληθεί αν εκείνος που αποποιήθηκε δεν ζούσε κατά το θάνατο του κληρονομούμενου, η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά το θάνατο του κληρονομούμενου.»

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1857 του Αστικού Κώδικα, περί του αμετακλήτου της αποποίησης:

«Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομιάς είναι αμετάκλητη. Η αποδοχή ή η αποποίηση που οφείλεται σε πλάνη ή απειλή ή απάτη κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις δικαιοπραξίες, η αγωγή για την ακύρωσή τους παραγράφεται μετά ένα εξάμηνο. Η πλάνη σχετικά με το ενεργητικό ή το παθητικό της κληρονομιάς, δεν θεωρείται ουσιώδης.»

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1710, 1711, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1856 και 1857 του Αστικού Κώδικα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Κατά το χρόνο θανάτου του προσώπου η περιουσία του επάγεται αυτοδικαίως στους εκ διαθήκης ή στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους του. Το δικαίωμα όμως αυτό της αυτοδίκαιης κτήσης της κληρονομιάς είναι προσωρινό και μετακλητό, γιατί τελεί υπό την τιθέμενη από το νόμο διαλυτική αίρεση της εμπρόθεσμης αποποίησης της κληρονομιάς, δηλαδή δικαιούται ο κληρονόμος να αποποιηθεί κατά βούληση την κληρονομιά που έχει επαχθεί σε αυτόν από διαθήκη ή εξ αδιαθέτου, οπότε η κτήση αναιρείται εξ αρχής και θεωρείται σαν να μην έγινε ποτέ, β) η αποποίηση γίνεται με δήλωση στη Γραμματεία του Δικαστηρίου της κληρονομιάς (άρθρο 812 Κ.Πολ.Δ.) μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών, που αρχίζει από τον χρόνο που ο κληρονόμος έλαβε γνώση της επαγωγής και του λόγου αυτής και

γ) αν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομιά, η κτήση αναιρείται εξ αρχής και η επαγωγή σε εκείνον που αποποιήθηκε θεωρείται ότι δεν έγινε. Στην περίπτωση αυτή το μερίδιο του επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν αυτός που αποποιήθηκε δεν ζούσε κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η προθεσμία αρχίζει από τη γνώση της αποποίησης του προηγούμενου αποποιηθέντα και της εξαιτίας αυτής κλήσης του κληρονόμου. Γνώση της επαγωγής υπάρχει όταν ο κληρονόμος έχει βασίμως πληροφορηθεί την ύπαρξη των πραγματικών και νομικών προϋποθέσεων, η συνδρομή των οποίων επιφέρει την από αυτόν αυτοδίκαια κτήση της κληρονομιάς, επομένως τόσο η πλάνη περί τα πράγματα όσο και η πλάνη περί το δίκαιο εμποδίζει την έναρξη προθεσμίας, η οποία δεν αρχίζει αν η από τον κληρονόμο μη γνώση της προς αυτόν επαγωγής και του λόγου της οφείλεται σε άγνοια ή εσφαλμένη γνώση πραγματικών γεγονότων ή νομικών ρυθμίσεων. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται θετική γνώση της επαγωγής και του λόγου της και δεν αρκεί η υπαίτια άγνοια, έστω και αν οφείλεται σε βαρεία αμέλεια του κληρονόμου. Και αυτή η ύπαρξη βάσιμων αμφιβολιών δεν επιτρέπει την κίνηση της προθεσμίας (Αστικός Κώδικας Κατ' Άρθρο Ερμηνεία Απ. Γεωργιάδη-Μιχ. Σταθόπουλου σελ 542 επ.). Επιπλέον απαιτείται ο κληρονόμος να γνωρίζει όχι μόνο το γεγονός του θανάτου αλλά και ότι έγινε προσωρινός κληρονόμος, ακόμα και αν η άγνοια οφείλεται σε δική του υπαιτιότητα. Δεδομένου δε ότι η προθεσμία αποποίησης έχει τεθεί προς διασφάλιση των συμφερόντων του κληρονόμου είναι δε δικαιοπραξία μονομερής περιέχουσα δήλωση βουλήσεως, μπορεί να ακυρωθεί, ως και κάθε άλλη δικαιοπραξία, λόγω πλάνης, απάτης απειλής κατά τις γενικές αρχές του αστικού δικαίου, δηλαδή με δικαστική απόφαση, την έκδοση της οποίας μπορεί να ζητήσει μόνο ο πλανηθείς ή απατηθείς ή απειληθείς ή οι κληρονόμοι αυτών.

Επειδή από την επισυναπτόμενη με την ενδικοφανή προσφυγή βεβαίωση μεταβολής ατομικών στοιχείων του αποβιώσαντος πατέρα της προσφεύγουσας, όπως εμφανίζεται στο μητρώο του taxis της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., προκύπτει ότι η προσφεύγουσα και ο αδερφός της, είναι οι μοναδικοί εγγύτεροι συγγενείς του θανόντος.

Επειδή μέχρι την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης δεν είχε καταχωρηθεί στο μητρώο της αρμόδιας φορολογικής αρχής δικαιολογητικό αποποίησης της κληρονομιάς από την προσφεύγουσα, με συνέπεια, λόγω της ιδιότητάς της ως εγγύτερου συγγενή, να θεωρείται κληρονόμος του πατέρα της και ακολούθως να της κοινοποιηθεί με ηλεκτρονική ανάρτηση στον λογαριασμό της στο taxinet η πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού που αφορούσε τον πατέρα της.

Επειδή επομένως είχε έννομο συμφέρον να προσβάλλει με ενδικοφανή προσφυγή την κοινοποιηθείσα στην ίδια πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού.

Επειδή με την υπό κρίση προσφυγή προσκομίζεται από την προσφεύγουσα αντίγραφο της με αριθμό και ημερομηνία έκθεσης αποποίησης κληρονομιάς του Ειρηνοδικείου Χαλανδρίου, από την οποία προκύπτει ότι είχε εμπρόθεσμα αποποιηθεί την εξ αδιαθέτου επαχθείσα σε αυτήν κληρονομιά του πατέρα της.

Επειδή εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η προσφεύγουσα δεν τυγχάνει κληρονόμος του αποβιώσαντος πατέρα της, που σημαίνει ότι δεν ευθύνεται ούτε για την πληρωμή των χρεών του.

Επειδή, από την παράθεση των ανωτέρω πραγματικών δεδομένων, διαπιστώνεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη Εκτιμώμενου Προσδιορισμού Φόρου Εισοδήματος καθίσταται τυπικά πλημμελής καθώς:

- α) στο σώμα της πράξης και συγκεκριμένα στο πεδίο με την ένδειξη «Υπόχρεος» αναγράφονται τα στοιχεία του αποβιώσαντος αλλά και της προσφεύγουσας – κόρης του, η οποία έχει νομίμως αποποιηθεί την κληρονομιά του πατέρα της, και
- β) η κοινοποίηση της πράξης από την αρμόδια φορολογική αρχή πραγματοποιήθηκε σε πρόσωπα που δεν έχουν την ιδιότητα του κληρονόμου, ήτοι στην προσφεύγουσα και στον επίσης νομίμως αποποιηθέντα αδερφό της.

Επειδή, συνέπεια της εμπρόθεσμης (εντός τετραμήνου) αποποίησης της κληρονομιάς, όπως εν προκειμένω συνέβη, είναι το πρόσωπο που αποποιείται να μην αποκτά ποτέ την ιδιότητα του κληρονόμου και η κτήση να αναιρείται εξ αρχής.

Επειδή η κληρονομιά στην περίπτωση αυτή επάγεται σ' εκείνον που θα είχε κληθεί εάν το πρόσωπο που αποποιήθηκε (προσφεύγουσα) δε ζούσε κατά το θάνατο του κληρονομούμενου, και η εν λόγω επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά το θάνατο του κληρονομούμενου, ήτοι, κατόπιν αποποίησης, ο κληρονόμος που διαδέχεται θεωρείται κληρονόμος από τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων **36 παρ. 1 και 2 και 63 παρ.6 του Κ.Φ.Δ.,** ορίζεται ότι:

«Άρθρο 36 - Παραγραφή

1. Η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να προβεί σε έκδοση πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής δήλωσης. Στις περιπτώσεις που για κάποια φορολογία προβλέπεται η υποβολή περισσότερων δηλώσεων, η έκδοση της πράξης του πρώτου εδαφίου

μπορεί να γίνει εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής της τελευταίας δήλωσης.

2. Η περίοδος που αναφέρεται στην παρ. 1 παρατείνεται στις εξής περιπτώσεις:

[.....]

γ) εάν ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ένδικο βοήθημα ή μέσο, για περίοδο ενός (1) έτους μετά την έκδοση απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, και μόνο για το ζήτημα, το οποίο αφορά,

Περαιτέρω σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ.27 του άρθρου 66 του Ν.4646/2019 (ΦΕΚ Α' 201/12-12-2019) οι διατάξεις της παραγράφου 3α του άρθρου 36 του Ν. 4174/2013, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 32 του Ν.4646/2019 (ΦΕΚ Α' 201/12-12-2019) καταλαμβάνει φορολογικά έτη, περιόδους, υποθέσεις από 1.1.2018 και μετά. Ειδικά για τις χρήσεις 2012 και 2013 και τα φορολογικά έτη 2014, 2015, 2016 και 2017, πράξη διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου για περιπτώσεις φοροδιαφυγής, μπορεί να εκδοθεί εντός δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής δήλωσης.

Άρθρο 63 - Ειδική διοικητική διαδικασία - Ενδικοφανής προσφυγή

6. Αν με την απόφαση ακυρώνεται, μερικά ή ολικά, ή τροποποιείται η πράξη της φορολογικής αρχής, η Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών οφείλει να αιτιολογεί την απόφαση αυτή επαρκώς με νομικούς ή και πραγματικούς ισχυρισμούς. Σε περίπτωση απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής, η αιτιολογία μπορεί να συνίσταται στην αποδοχή των διαπιστώσεων της οικείας πράξης της φορολογικής αρχής. Σε κάθε περίπτωση η απόφαση πρέπει να περιέχει τουλάχιστον την οριστική φορολογική υποχρέωση του υπόχρεου, το καταλογιζόμενο ποσό και την προθεσμία καταβολής του. Η φορολογική αρχή, της οποίας η πράξη ακυρώνεται για τυπικές πλημμέλειες, εκδίδει νέα πράξη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών.»

Επειδή, στο υπ' αριθ. πρωτ. **ΔΕΛ Β 1144776 ΕΞ 2015/03.11.2015** έγγραφο της Διεύθυνσης Ελέγχων, της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Γ.Γ.Δ.Ε. με θέμα την παροχή οδηγιών σχετικά με την ορθή κοινοποίηση των πράξεων προσδιορισμού φόρου και των λοιπών εγγράφων και πράξεων που άπτονται των διαδικασιών ελέγχου, ώστε να διασφαλίζονται τα συμφέροντα του Δημοσίου, αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

«Κατόπιν των ανωτέρω **επισημαίνουμε την υποχρέωση για επανέκδοση** σε κάθε περίπτωση, το ταχύτερο δυνατόν, προς διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, των ακυρωθεισών με δικαστική απόφαση της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών, για τυπικούς λόγους (νομική πλημμέλεια), καταλογιστικών πράξεων απαλλαγμένων από τις πλημμέλειες που οδήγησαν στην ακύρωσή τους (σχετ. περ. 96 άρθρο 1 της Δ6Α 1036682 ΕΞ 2014/25.02.2014 Απόφασης του Γ.Γ.Δ.Ε., όπως ισχύει). Υπενθυμίζεται ότι η τυχόν άσκηση ένδικου μέσου, εκ μέρους του Δημοσίου, δεν εμποδίζει και την επανάληψη της σχετικής διοικητικής διαδικασίας προς επανέκδοση της ακυρωθείσας πράξης.»

Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η Φορολογική Διοίκηση δύναται να προβεί σε επανέκδοση και κοινοποίηση της πράξης Εκτιμώμενου Προσδιορισμού Φόρου Εισοδήματος, φορολογικού έτους 2018, που αφορά τα εισοδήματα του αποβιώσαντος πατέρα της προσφεύγουσας, βάσει των προαναφερθεισών διατάξεων και οδηγιών.

Α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Την αποδοχή της από και με αριθμό πρωτοκόλλου ενδικοφανούς προσφυγής της, την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης λόγω τυπικής πλημμέλειας και την έκδοση και κοινοποίηση νέας πράξης, απαλλαγμένης από την ως άνω τυπική πλημμέλεια.

Η παρούσα απόφαση να κοινοποιηθεί από αρμόδιο όργανο με τη νόμιμη διαδικασία στην υπόχρεη.

Ακριβές Αντίγραφο

**Ο/Η υπάλληλος του τμήματος
Διοικητικής Υποστήριξης**

**ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ**

**Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ
ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ**

ΣΚΟΥΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΩ

Σ η μ ε ί ω σ η : Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της.